

TROUW

Relatie voor het leven?

DOELEN VOOR DE CATECHISANTEN

Je kunt na deze les

1. vertellen wat de gevolgen zijn voor jouw beeld van je eigen toekomst
2. uitleggen waarom God liefde en trouw in het huwelijk wil
3. uit de Bijbel aantonen dat God scheiden niet wil

Toelichting op de doelen

In deze les focussen we vooral op de gevolgen van echtscheiding voor kinderen. In veel situaties rond echtscheiding gaat de aandacht uit naar beide partners. De loyaliteit van de kinderen naar beide ouders is groot in deze familierelatie. De ervaring is dat er te weinig aandacht is voor jongeren van gescheiden ouders, zelfs binnen christelijke context, lees dus kerken. Dat is een pijnlijke constatering en Optiment¹ constateert dit met enige regelmaat in de hulpverlening.

Daarnaast willen we dat Gods bedoeling met het huwelijk als een verbond tussen man en vrouw (zie ook thema 4) duidelijk wordt voor jongeren. En aangeven dat echtscheiding een gevolg is van dingen die al veel eerder zijn misgegaan. Echtbreuk bijvoorbeeld. Echtbreuk is ontrouw en volgen van je hartstocht. God waarschuwt in de Bijbel tegen ontrouw en hartstocht en Hij vraagt om je relatie op een positieve manier te onderhouden. Leven in de stijl van het koninkrijk van Christus vraagt om een radicale keuze. Maar dat kan alleen als je je leven in zijn handen legt. Dat is moeilijk, we brengen niet voor niets het thema 'gebrokenheid' bij deze les in (blz. 43/44).

Een extra tip vooraf voor de catecheet en mentor van jongeren: bepaald gedrag van de jongeren kun je duiden bij dit thema. De volgende vragen kunnen je helpen en je wijzen op een moeilijke situatie thuis (mits ook gecheckt als het nodig is voor je relatie met de jongere):

- Zie je dat een jongere veel zorgen heeft of uit voor een van de ouders (of beide)?
- Constateer je aandacht vragend gedrag? Wat is daarvan de oorzaak?
- Blijft een jongere steeds met verhalen komen over zijn/haar leven?
- Is de aanwezigheid zeer wisselend (omdat ze bij een van beide ouders wonen)?

¹ Optiment – onderdeel van Eleos –afstudeerproject 2011 Preventieve zorg voor jongeren van gescheiden ouders, CHE, Esther Blok, Betty Bor.

- Constateer je opmerkingen en gedrag die aangeven dat de jongere zich ook schuldig voelt aan de echtscheiding?
- Zijn er andere jongeren die betreffende jongeren opvangen en opnemen in vriendenkring en hier ook aandacht voor hebben?

START VAN HET GESPREK

De groep kan de vragen open bespreken, maar een specifiekere vorm is een aanpak in tweetallen. Jongeren krijgen daarin de handreiking om te spiegelen, navertellen wat de antwoorden van de ander zijn. Dat helpt bij de antwoorden samenvatten en de jongeren wat 'los' te maken bij dit thema.

Werkvormtip: spiegelen van de antwoorden in tweetallen

- Lees met elkaar de vijf vragen en verdeel de groep in tweetallen. Let op dat de jongeren 'matchen' en elkaar enigszins kennen (voor zover je dit kunt peilen). Laat ze afspreken wie vragen stelt en wie antwoordt. Men kan per vraag ook van rol wisselen.
- De één, de vragensteller, stelt de vraag. De ander antwoordt en de opdracht voor de vragensteller is om dit antwoord te spiegelen (eventueel eerst op te schrijven) of terug te vertellen. Het enige wat hij/zij mag doen, terwijl de ander over zijn antwoord geeft is spiegelen: 'Zeg je nu dat..?', 'Dus eigenlijk bedoel je dat.....?'. De vragensteller merkt dat alleen dit al voor de ander genoeg is om door te praten.
- Daarna de volgende vraag doen. Dit kan vrij snel.
- Je kunt eventueel ook wisselen (in carousselvorm met binnen- en buitenkring).
- Evaluatie kan plenair. Let als catecheet goed op eventueel 'gesloten houdingen' van jongeren in hun gedrag.

LEESTEKST

'Meer kinderen groeien op in een één oudergezin' Het aantal kinderen dat in Nederland opgroeit in een eenoudergezin is in tien jaar tijd met 23 procent gestegen. Woonden er in ons land op 1 januari 1998 een kleine 600.000 kinderen in een eenoudergezin, op 1 januari 2008 waren dat ruim 700.000. Dat blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de statistiek (CBS).

Ook binnen de kerken komt dit steeds meer voor; veel kinderen hebben ook nog broers of zussen die gescheiden zijn. Daaruit kan een grote aarzeling voortkomen om jezelf aan een ander te verbinden voor je hele leven.

Het SGJ is in 2012 een pilot gestart over Tieners en Scheiding (TES), een preventief programma voor tieners van wie de ouders gescheiden zijn. Ook de ouders worden erbij betrokken. Misschien kun je spreken over je ex-man of -vrouw, maar nooit over je ex-kind.

Over de gevolgen van echtscheiding voor kinderen de volgende informatie:

Hoewel echtscheiding veel meer voorkomt dan vroeger, de gevolgen zijn er niet minder op geworden. 'Scheidingskinderen vertonen gemiddeld zowel negatieve gevolgen op korte en middellange als op lange termijn. Zij scoren lager op algemeen welbevinden, hoger op misdaad, agressie en het gebruik van sigaretten en drugs. De kans dat ze zelf gaan scheiden

is dubbel zo groot. Ongeveer 30% van de scheidingskinderen heeft problemen t.o.v. 15% van alle kinderen.’²

Jongeren maken in korte tijd heftige veranderingen mee. Vaak moeten kinderen kiezen bij welke ouder ze willen blijven. Dat is lastig. Voor wie kies je? Kinderen zijn (altijd) loyaal aan beide ouders. Het zou zo maar kunnen gebeuren dat een broer of zus bij de andere ouder wil gaan wonen. Dit kan grote gevolgen hebben voor de relatie met broer of zus.

In het genoemde onderzoek Scholieren en Gezinnen 2010 is aan jongeren gevraagd welke veranderingen zij meemaken. De belangrijkste zijn:³

- de komst van een stiefmoeder (partner van vader): 63%;
- de komst van en stiefvader (partner van moeder): 57%;
- verhuizen naar een ander huis: 56%;
- minder geld te besteden: 49%;
- een breuk met een deel van de familie: 27%;
- naar een andere school moeten gaan: 25%.

Kinderen moeten waarschijnlijk verhuizen en dat zorgt ervoor dat ze één van de ouders minder vaak kunnen zien. Misschien moeten kinderen naar een andere school en wonen vrienden en vriendinnen niet meer in de buurt. Belangrijke informatie is dat hoeveel vrienden een jongere ook heeft, dit het gebrek aan ouderlijke steun niet helemaal kan compenseren. Ouderlijke steun en een goede ouderlijke band blijven belangrijk voor de jongere. Dat is heftig! De jongere heeft juist een enorme behoefte aan steun, stabiliteit en aandacht, omdat er veel verandert.

Vraag blz. 42 Jezus zegt: ‘Laat de kinderen bij mij komen’

Dit aandachtspunt is belangrijk om te bespreken in de groep. Een kans voor de christelijke gemeente en de jongeren in de gemeente bij echtscheiding is een liefdevolle opvang van gemeenteleden. Als dit niet gebeurt, is dat een gemiste kans! Het is juist de opdracht voor een christelijke gemeente om aandacht te hebben en te geven aan deze jongeren. De liefde van Jezus kun je in deze gebroken situatie laten zien door liefdevol en betrokken te zijn en aandacht te schenken aan de moeiten die deze kinderen ervaren. Jongeren kunnen met deze vraag bewust gemaakt worden van de verantwoordelijkheid als kerk op dit punt. Een wijzende vinger is een hele ander gebaar dan een zorgende hand op de schouder.

EN DE BIJBEL DAN?

In dit gedeelte faseren we het onderzoek naar ‘liefde en trouw’ in de volgende stappen:

1. Ga op zoek in het Oude Testament;
2. Ga op zoek in het Nieuwe Testament; de woorden van Jezus en de aanwijzingen van de apostelen zijn behulpzaam om het thema echtscheiding duidelijker te maken. Realiseer je wel dat het ook vragen zijn, die nog ver van de jongeren af kunnen staan. Laat ze vooral zelf de betekenis geven aan de bijbelteksten en licht die eventueel zelf ook toe als catecheet.

² E. Spruijt en H.Kormos (2010), *Handboek scheiden en de kinderen*. Voor de beroepskracht die met scheidingskinderen te maken heeft. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

³ Spruijt & Kormos, 2010, p. 34

3. Het thema 'gebrokenheid' kan aangevuld worden met Opwekkingslied 629 'Als er vergeving is' (opwekking 629 - als er vergeving is - YouTube)
4. De levensstijl van het koninkrijk van Christus vraagt radicaliteit. Dit is een begrip wat een keuze vraagt. Bij echtscheiding is er ook sprake van een keuze. Maar de radicale keuze voor Jezus vraagt een andere keuze. Bespreek met jongeren het verschil voor zover je dat kunt benaderen. Het blijft moeilijk als situaties onomkeerbaar zijn. Wees ook bewust van je eigen visie op de radicale keuze voor Jezus. Wat kost het jou?

Toelichting punt 4: Leven in dit koninkrijk vraagt om een levensstijl die past bij de Koning van dit rijk. Dit kan door Jezus te volgen. Daarom moeten we de vragen rond echtscheiding niet alleen bekijken vanuit het zevende gebod, maar vanuit het hele onderwijs van God in de Bijbel. Door Jezus te volgen kom je zijn koninkrijk binnen. Jezus volgen betekent: nee zeggen tegen de oude mens, tegen de zonde. Het volgen van Jezus is geen nieuwe norm, maar ziet op de liefde en de zelfverloochening. Dit is leven als volgeling van Jezus: je neemt je kruis op en volgt hem (Mat. 16: 24). Dit vraagt dus een radicale keuze. Hier is inzicht voor nodig over het koninkrijk van God. Je moet weten waarvoor je kiest en dan Jezus uit overtuiging volgen. Niet ons vlees geeft aan hoe we in het koninkrijk moeten leven, maar daar is de Geest van God voor nodig (Joh. 3: 3). Radicaal betekent ook dat we bereid willen zijn om te lijden om Christus' wil. Ook als het gaat over huwelijk en echtscheiding. Het gaat om heel ons leven. Daarbij is geloof onmisbaar, want inzicht in de wil van God ontstaat uit innerlijke vernieuwing en groei in de gemeenschap met Christus (zie Rom. 14:23, Ef. 4:17 - 24, Filip. 1:9,10, Kol. 1:9,10, Hebr. 5:14). En dan gaat het ook niet alleen om individueel geloof. De teksten die we hierboven noemden, staan in het meervoud. Het gaat om 'we' en 'ons', het gaat om de gemeente die samen deelt in het geloof. We moeten ook een voorbeeld voor elkaar zijn (zie verder Ef. 3:18v, Filip. 2:1 - 4; 3:17).

Nog een extra aandachtspunt is scheiding van tafel en bed. Bij een scheiding van tafel en bed blijven de echtgenoten volgens de wet getrouwd. Door de scheiding van tafel en bed gelden bepaalde rechten en plichten die verbonden zijn aan het huwelijk niet meer. Enkele voorbeelden:

- de gemeenschap van goederen wordt ontbonden;
- het ouderlijk gezag over uw kinderen blijft bij beide ouders;
- het ouderdomspensioen kan onderling verdeeld worden;
- samenwonen met een nieuwe partner kan, trouwen of geregistreerd partnerschap niet.

Een scheiding van tafel en bed kan een oplossing zijn als iemand om godsdienstige of financiële redenen geen echtscheiding wil. De scheiding van tafel en bed wordt ingeschreven in het huwelijksgoederenregister bij de rechtbank. Indien men van tafel en bed gescheiden is, kan men gedurende drie jaar na de ingangsdatum niet definitief scheiden, tenzij beide partijen aangeven aan de rechtbank toch echtscheiding te wensen. Bij ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed is het huwelijk definitief beëindigd en kunnen de huwelijkspartners opnieuw trouwen of een geregistreerd partnerschap sluiten.

AAN HET WERK IN DE GROEP

Zorg voor voldoende creatieve middelen (papier, lijm, tijdschriften, kleur, enz.).

EVALUATIE

Een werkvormtip hierbij is werken met lege memoblaadjes. Deel ze uit en laat iedereen zoveel mogelijk verschillende woorden op schrijven die bij het woord 'relatie voor het leven' passen, totdat je ongeveer 20-30 woorden hebt. Per memoblaadje één woord of twee woorden opschrijven.

Ga vervolgens een top-5 maken van die woorden. Welke zijn de belangrijkste...?

Gebed: vraag als afsluiting van de les aan de jongeren op te schrijven waar ze hulp, steun van God nodig hebben. Leg dit als gebedspunten vast en kies ervoor om dit in een kringgebed voor God te brengen.

LINK NAAR THUIS

Als afsluiting van 'IK wil jou' en het thema identiteit en seksualiteit kun je een gespreksavond gaan organiseren met de ouders en opvoeders. Denk hierbij aan een spreker/deskundige die het onderwerp toelicht. Je kunt ook een groepsgesprek met ouders organiseren samen met de jongeren. Zorg voor ruimte voor persoonlijke gesprekken met een groepsleider. Let hierbij ook op nazorg voor ouders en/of jongeren.

BRONNEN

Drs. J.A. van Delden. 2012. *Mag je echt niet echtscheiden?* Amsterdam: Buijten & Schipperheijn Motief.

Dr. Kevin Leman. 2012., *Tussen de lakens*, Heerenveen:Medema.

Dit is een openhartig en integer boek over seksualiteit, vol voorbeelden, praktische tips en psychologische inzichten. Bedoeld voor alle echtparen die het leuk willen houden tussen de lakens! Met zijn karakteristieke warmte en humor geeft dr. Kevin Leman een eerlijke en praktische omschrijving van seksualiteit volgens Gods bedoeling. In dit boek moedigt de auteur op een warme en vriendelijke toon getrouwde, christelijke stellen aan om taboes te doorbreken en eerlijk te zijn over hun seksuele relatie.

Corien Rietberg/Corjan Matsinger. 2012., *Handboek voor kinder- en jeugdpastoraat*. Hoofdstuk 19 over echtscheiding. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn Motief.

Link naar artikel [Bijbel en echtscheiding](#) (Centrum Dienstverlening Gereformeerde Kerken, 2006). Dit artikel bevat de beschrijving van de lijn van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt waarin afscheid wordt genomen van het spreken over de echtscheidingsgronden en het onderwerp benaderd wordt vanuit de stijl van het koninkrijk. Zie ook www.huwelijksvoering.gkv.nl

Filmtip <http://www.opkijken.nl/?strPageType=zoeken&strZoekwoord=huwelijk>